

Valg mellem statsgaranti og selvbudgettering

I lighed med tidligere år, skal byrådet ved dets 2. behandling af budgettet tage stilling til, om Viborg Kommune vælger at budgettere indtægter fra skatter, tilskud og udligning på baggrund af statsgarantien eller vælger at selvbudgettere.

Notatet består af følgende afsnit:

1. Beregninger på valget mellem statsgaranti og selvbudgettering
2. Skøn for væksten i udskrivningsgrundlaget
3. Befolkningsudviklingens påvirkning på indkomstprognosen
4. Historik: Skatten til og med 2019 er opgjort, og hvad viser det?
5. Konklusion og anbefaling

1. Beregninger på valget mellem statsgaranti og selvbudgettering

Hvis selvbudgettering vælges, får kommunen dels skat af eget budgetlagt udskrivningsgrundlag, dels udligning beregnet ud fra det selvbudgetterede udskrivningsgrundlag. Tre år efter budgetår (2025), når det endelige udskrivningsgrundlag er gjort op, bliver kommunen afregnet for differencen mellem det, der var budgetlagt som skat og udligning, og det faktiske skattegrundlag og de faktiske udligningsbeløb.

Valget mellem statsgaranti og selvbudgettering har derfor konsekvenser for skatteprovenu og for den kommunale udligning. Som hovedregel er det sådan, at et højere udskrivningsgrundlag, og dermed højere skatteindtægter, betyder mindre i kommunal udligning. Endvidere påvirkes udligningen også af, hvordan Viborg Kommunes befolkningsudvikling og fordelingen af befolkningen i aldersgrupper udvikler sig i forhold til andre kommuner. I det nye udligningsystem (fra 2021) er udligningen mellemkommunal.

Det sikre valg er en statsgaranti i 2022

Beregninger på skatter, tilskud og udligning for 2022 er vist i tabel 1. KL har pr. 21. september 2021 udarbejdet nye skøn på skatter, tilskud og udligning for budget 2022 til 2025. Skønnene bygger primært på regeringens Økonomiske Redegørelse fra august 2021.

Endvidere er Viborg Kommunes egen befolkningsprognose også indarbejdet i beregninger for gevinst/tab på selvbudgettering i 2022.

Tabel 1. Statsgaranti og selvbudgettering af skatter, tilskud og udligning for 2022

i mio. kr. (- = indtægt/merindtægt)	Statsgaranti 2022	Selvbudgettering* 2022	Forskel
Det samlede skatteprovenu	-4.723,0	-4.724,0	-1,0
Ordinært bloktilskudsandel	-1.372,9	-1.378,0	-5,2
Udligning beskatning og udgiftsbehov	-240,1	-228,4	11,7
Finansieringstilskud	-89,1	-89,1	0,0
Øvrige tilskuds- og udligningsbeløb	-118,9	-118,9	0,0
I alt	-6.544,0	-6.538,5	5,5

Beregningerne er baseret på en personskatteprocent på 25,5 og en grundskyldspromille på 7,2

* Skøn udarbejdet i KL's opdaterede skatte- og tilskudsmodel pr. 21. september 2021 (efterreguleringsgrundlag 2022), med Viborg Kommunes seneste befolkningsprognose fra marts 2021.

Tabellen viser, at Viborg Kommune på nuværende tidspunkt skønnes til at ligge 5,5 mio.kr under statsgarantien for 2022.

Beregningerne i KL-modellen er en fremskrivning af skattedata for 2020. Skat har på nuværende tidspunkt lignet 99,2 procent af Viborg Kommunes borgere og 98,9 procent på landsplan, hvilket normalt giver et pålideligt beregningsgrundlag for fremskrivningen af 2020-skattedata til 2022. Dog har skatteydere med

udvidet selvangivelse haft ligningsfrist til den 31. august 2021. KL vurderer derfor, at opgørelsen af ikke-lignede på nuværende tidspunkt er behæftet med stor usikkerhed. 2020 skattegrundlaget ligger samlet set på et lavere niveau end antaget i den tidligere KL-model.

I modellen har KL endvidere nedjusteret vækstskønnene for udskrivningsgrundlaget 2020 til 2022 (se afsnit 2). Det forventede lavere provenu fra indkomstskatten i 2020 og den nedjusterede vækst i udskrivningsgrundlaget 2020 til 2022 har begge betydning for efterreguleringen ved valg af selvbudgettering i 2022.

Beregningerne på selvbudgettering er "alt andet lige" beregninger, i den forstand, at Viborg kan vurdere på egne data og sammenligne med andre kommuner via data i KL's model. Der kan være lokale forhold i andre kommuner, der ikke er indeholdt i data, og som derved kan rykke på landstotaler og gennemsnit.

I afsnittene nedenfor gives en forklaring på de overordnede parametre i beregningerne.

2. Skøn for væksten i udskrivningsgrundlaget

Et vigtigt parameter i beregningen på selvbudgettering af skatter, tilskud og udligning, er skønnet for væksten i udskrivningsgrundlaget. I tabel 2 nedenfor gengives den faktiske vækst i udskrivningsgrundlaget fra 2017 til 2019 både for Viborg og for hele landet, samt KL's nyeste skøn for 2020 til 2025.

Tabel 2. Den endelige opgjorte udskrivningsgrundlag 2017-2019, samt KL skøn for 2020-2025

Vækst i procent	Endeligt opgjort			KL skøn*					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Viborg Kommune	3,3	2,1	1,8	0,3	4,8	3,0	2,6	3,1	2,8
Landsplan	2,8	2,2	2,3	0,9	3,5	3,2	2,6	3,1	2,8
Forskel mellem Viborg og landet	0,5	-0,1	-0,5	-0,6	1,3	-0,2	0,0	0,0	0,0

* KL Skøn for 2020-25 er baseret for de seneste KL skøn pr. 21. september 2021.

I tabel 2 ses, at der er både positive og negative udsving i vækstskønnene for Viborg Kommunes udskrivningsgrundlag sammenlignet med landet. Historisk har Viborg lagt svagt under landets vækstprocenter. Ovenstående prognose er dog behæftet med stor usikkerhed som følge af corona-pandemien, og heraf afledte effekter på økonomien. KL fremhæver, at selvom den overordnede aktivitet, beskæftigelse og ledighed er tilbage til niveauet før corona-pandemien for landet set under ét, er økonomien ikke tilbage ved det samme udgangspunkt. Pandemien har bl.a. ført til forskydninger i efterspørgsel og produktion og dermed også en anden fordeling af arbejdskraft på tværs af brancher og kommuner.

3. Befolkningsudviklingens påvirkning på indkomstprognosen

I Social- og Indenrigsministeriets beregning af statsgarantien for skatter, tilskud og udligning indgår Danmarks Statistiks befolkningsprognose pr. maj 2021. I denne prognose er Viborg Kommune sat til at have 96.685 indbyggere pr. 1. januar 2022, hvorimod Viborg Kommunes egen befolkningsprognose fra marts 2021 forventer 97.041 indbyggere – altså 356 flere indbyggere. Pr. 16. september 2021 var Viborgs indbyggertal på 96.854 indbyggere. Viborg Kommune mangler derfor på nuværende tidspunkt 187 indbyggere for at nå egen befolkningsprognose.

I forhold til beregninger på tab eller gevinst ved selvbudgettering i 2022 har det betydning, om Viborg Kommunes befolkningstilvækst følger landets. I statsgarantien er Viborg Kommune sat til en vækst på 0,01 procentpoint (nulvækst) fra 2021 til 2022, hvorimod landet er sat til en vækst i indbyggertal på 0,3 procentpoint. Hvis Viborg Kommune derimod følger egen befolkningsprognose fra marts 2021, vil væksten for Viborg Kommune være på 0,36 procentpoint.

Den minimale gevinst på skatteprovenuet i tabel 1 viser, at indarbejdelse af Viborg Kommunes egen befolkningsprognose ikke opvejer den, i forhold til statsgarantien, nedjusterede vækst i udskrivningsgrundlaget.

I forhold til udligning, vil Viborg Kommune som udgangspunkt også have en gevinst ved en højere

befolkningstilvækst end i statsgarantien. Dog gør nedjusteringer af landets skatteindtægter og de samlede nettodrifts- og anlægsudgifter (ændringer i beløb pr. indbygger både på skat og udgiftsbehov), at KL, jf. tabel 1, beregner sig frem til et netto tab på udligning på 6,5 mio.kr.

Hvis det beregningsmæssigt antages, at en ny indbygger bidrager med gennemsnitlige udskrivningsgrundlag og udligningsbeløb – uagtet bosætningsmønster og dermed ejendomsskatter, aldersfordeling og fordeling i forhold til de socioøkonomiske kriterier vil være alt andet end gennemsnitligt i ”den virkelige verden” – vil en tilflytter i 2022 give ca. 62.000 kr. i skatteprovenu, tilskud og udligning – og omvendt ”mister” Viborg Kommune tilsvarende beløb pr. fraflytter.

4. Historik: Skatten til og med 2019 er opgjort, og hvad viser det?

Den seneste byrådsbeslutning om selvbudgettering var i 2018. På daværende tidspunkt viste beregningerne en gevinst på 12,1 mio.kr. Ved efterreguleringsberegningen i 2021 fik Viborg Kommune et merprovenu på skattesiden på 22,3 mio.kr, men desværre et tab på udligningsdelen på 51,1 mio.kr – altså et nettotab på 28,8 mio.kr, som er blevet afregnet til staten i 1. kvartal 2021.

Nedenfor i tabel 3 gengives, hvordan det faktisk er gået med den valgte metode for opgjorte år 2016 til 2019, samt forventningen for nuværende i 2020 og 2021. I opgjort 2019 ses, at en selvbudgettering havde ”kostet” 4 mio.kr. I KL’s nuværende model anslås det, at selvbudgettering i 2020 ville give et tab på knap 79 mio.kr. Både 2019 og 2020 angivet med minus ud fra betragtningen at ”det der ikke er tab- er tjent”.

Tabel 3. Gevinst eller tab i forhold til statsgaranti eller selvbudgettering

Opgjort netto tab/gevinst for indtægtgrundlaget (mio.kr.)	Statsgaranti		Selvbudgettering	Statsgaranti		
	2016	2017	2018	2019	2020*	2021*
Det rigtige valg	-7,8			-4,0	-78,8	
Det forkerte valg		38,1	28,8			0,1

- = Gevinst ved den valgte metode

* For 2020 og 2021 er det skønnede gevinst/tab

5. Konklusion og anbefaling

Som det fremgår ovenfor, forventes selvbudgettering at give et tab på 5,5 mio.kr.

Der er altid usikkerhed forbundet med at vælge selvbudgettering, men i disse år er usikkerheden ekstra stor. Det skyldes blandt andet usikkerhed i forhold til, hvordan corona-pandemien, og den økonomiske effekt heraf, udvikler sig både i Viborg Kommune som hele landet. På grund af udligningssystemet påvirkes Viborg Kommune i høj grad af, hvordan udviklingen er i resten af landet.

Forvaltningen anbefaler på den baggrund, at Byrådet vælger statsgaranti for skatter, tilskud og udligning i budget 2022.